

kaj do $1 - 1 / (r-k+1) > 1 - 1 / m^2$.

Pro tio (**) kontraŭdiras al (***), se n estas sufiĉe granda, kaj ni pruvis:

Teoremo. Por ĉiu paro (k,r) kun $3 \leq k < r < k^2 - 3k + 3$ ekzistas $N(k,r)$ tiel, ke por ĉiu $n \geq N(k,r)$ la konjekto de TURÁN estas malĝusta.

Referenco

[1] P. TURÁN: Applications of graph theory to geometry and potential theory, en *Combinatorial structures and their applications* (R. Guy k.a. eld.), Gordon and Breach, New York 1970.

Adreso de la aŭtoro:

Ulrich MATTHIAS

Frhr.-v.-Drais-Str. 53

D-68535 Neckarshausen

Germanio

ESPRIMO DE LA MALPROKSIMA PARENKARO

PER LA PREFIKSOJ PRA- KAJ BO-.

Szemök, Balazs (HU)

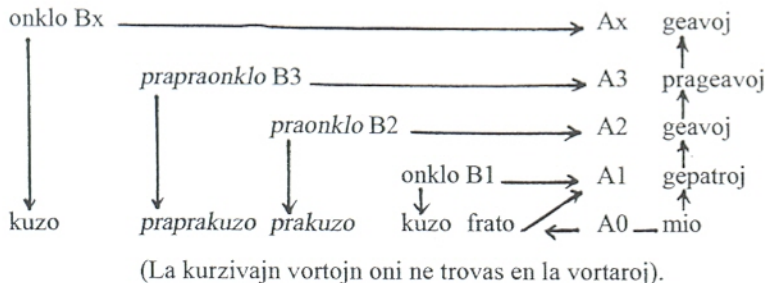
La plej granda familiaj unuoj estis la gentoj. Ili ĉesis en nia kontinento fine de la mezepoko.

La gentoj konsistis el la t.n. grand-familioj. Tiu unuo funkciis laŭ sango kaj ekonomio, kaj konsistis el la geavoj kaj ties posteuloj. En tiu kadro vivis ne nur la rektbranĉaj antaŭuloj kaj posteuloj, sed ankaŭ la bofilinoj kaj bofratinoj, (malofte la bofiloj kaj bofratoj, ĉar ĝenerale la edzino transloĝiĝis al la familio de sia edzo). La nepoj de la geavoj estis la kuzoj unu al la aliaj. Tiu familia komunumo ankaŭ ĉesis, sed en la tempo de Zamenhof ankoraŭ ekzistis, li do kreis la nomigon de ĉi tiuj rilatoj.

Kiam mi komencis lerni Esperanton, la plimulto de la loĝantaro, ankaŭ mi, estis vilaĝanoj. La triboj, pli precize la ekonomia unuo, ĉesis, sed la spiritalaj tradicioj pluvivis. La malgranda vilaĝo egalas ankoraŭ en mia infanaĝo, al moderna tribo: ĉiu havas ian rilaton al ĉiu. Oni precize indikis ne nur la rektbranĉajn parencojn (prauloj, posteuloj), sed ankaŭ la flankbranĉajn apudulojn. Dum la longaj vintraj versperoj oni profunde pritaksadis, kiu estas kies parenco. La infanoj frue lernis kiun decas kiel alparoli. Kiel komencanta esperantisto mi ne trovis tiujn esprimojn en nia vortaro, do mi iom seniluziiĝis. Mi eksciis nomi la gefratojn de miaj gepatroj, sed ekzemple mi ne sciis, kiel nomi la gefratojn de miaj geavoj kaj prageavoj (mi konis ankoraŭ miajn praavinojn, do mi bezonis tiujn-ĉi esprimojn).

La vortaroj diras, ke la dua flankbranĉa parenco en la sama generacia nivelo estas la kuzo, sed ne informas kiel nomiĝas la dua- kaj trigradaj kuzoj, do la pesimistoj konsekvencis, ke nia lingvo estas malriĉa, eblis ili volis enkonduki neologismojn.

Dank' al la elasteco de nia lingvo mi povis demonstri simplajn solvojn:

La tabelo 1 montras kiom grava estas la prefikso pra-. Estas logike ke la frato de la avo estas praonklo, kaj ke nepo de mia praonklo estas mia prakuzo ktp. Tiun ĉi sufikson oni devas diri nur dufoje unu post la alia, anstataŭ la triobla ripetado mi proponas diri tradicie onklo respektive kuzo "en la tria grado".

Verŝajne vi opinias, ke mi ne diris novaĵojn. Tamen, antaŭ la verkado de mia diplomlaboraĵo mi demandis multe da esperantistoj en- kaj eksterlande, sed ili ne sciis kiel simple esprimi tiujn rilatojn.

Mi trovis la solvojn nomi ankaŭ la posteulojn de niaj fratoj kaj kuzoj:

kuzo C2		frato C1		mio
CD-1	filo de kuzo <i>kuzonevo</i>	D-1 nevoj	kuzoj	A1 gefiloj
CD-2	nepo de kuzo <i>prakuzonevo</i>	D-2 <i>pranevo</i>	<i>prakuzoj</i>	A-2 genepoj
CD-3	pranepo de kuzo <i>praprakuzonevo</i>	D-3 <i>prapranevo</i>	<i>praprakuzoj</i>	A-3 pragenepoj
CD-x	nepo de kuzo <i>kuzonevo</i>	D-x..nevo	kuzoj	A-x genepoj

(La kursivajn esprimojn oni ne trovis en la vortaroj).

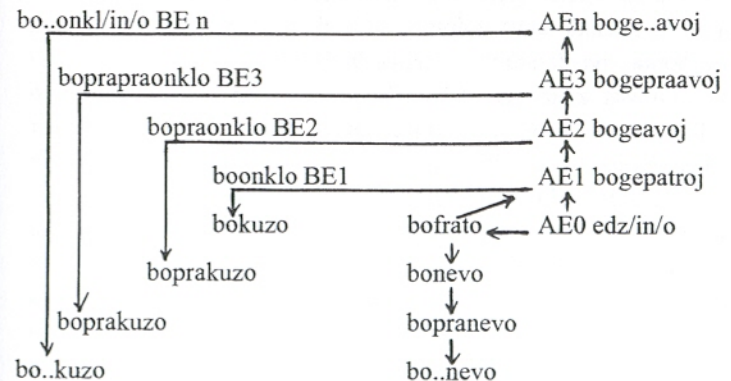
La tabelo 2 montras ne nur mian rilaton al la flankbranĉaj posteuloj,

sed ankaŭ la parenca gradon de niaj posteuloj.

La esprimoj de boparenaro.

La boajn rilatojn estigas la geedzeco. Niaj boparencoj estas la geedzaj kunuloj de miaj lausangaj parencoj kaj ĉiu parenco de nia edzino au edzo. Tre plaĉas al mi la propono de J. Wels pri la duobla boeco, do la bofrato de nia edzino estas nia bobofrato. Dank' al la variableco de nia lingvo li trovis precizan esprimon, kiu ne ekzistas en la naciaj lingvoj.

Nuntempe la lausanga parenceco kaj boparenceco komencas fandiĝi. Tiu fenomeno estas unupartite favora, ke oni akceptas egalrajtaj la novajn familianojn, aliparte ne, ĉar ĝi plisimpligas la alvokojn, oni ne konas la parencajn gradojn, ni forgesis kiu estas kiu en la familio. Tamen ni ne forgesu: la apuduloj kunteniĝas, apogas unu la alian. Eĉ PIV eraras asertante, ke edzo de la onklino estas onklo; fakte li estas boonklo. Ĉi tiujn diferencojn oni severe distingas en la tradicia lingvouzo, ekz. pro la heredado.

Tabelo 3 montras, ke la esperanta lingvo havas tre facilan metodon esprimi la boparencon flankbranĉan; ni devas uzi ununuran prefikson "bo-".

Necesas ankoraŭ mencii kiel nomi la gepatrojn de la bogefiloj. En la hungara lingvo troviĝas por tio aparta vorto: *nász, nászasszony*. En esperanto mi proponas la derivaĵojn *kunbopatro* kaj *kunbopatrino*, do

kunbogepatroj (kio signifas kungeulojn en la bopatra stato). Eble iuj konsideras tiujn esprimojn komplikaj, tamen estas mia opinio pli racia kaj ekonomia afero enkapigi kelkajn kunmetitajn vortojn ol longe klarigadadi la gradon de iu boparenceco. Oni akuzas nian lingvon, ke la vortoj kaj esprimoj estas longaj. Jen metodo plikurtigi ilin. Se la etnaj lingvoj severe diferencigas la vortojn ekz. onklino-boonklino, praonklino-bopraonklino, ni devas krei la esperantajn variantojn por pruvi la egalrajtecon de esperanto.

Resumo

Verŝajne el inter la legantoj multaj pensas, ke tiu kurta verketo estas nur vana teoriomado, ke tiujn vortojn nur la genealogoj bezonas kaj pensas kvazau interkrampe, ke nur genealogoj rajtas enkonduki novajn terminojn. Estas fakto, ke nuntempe la dugeneraciaj familianoj vivas en paneldomoj, ili havas t.n. panelrilatojn. La vilaĝaj infanoj havas pli favoran stacion, ili povas renkonti pli ofte la parencojn. Mia konvinko estas, ke la homoj denove loĝas en grandaj familiaj domoj, se la ekonomiaj cirkonstancoj tion ebligas, La homa vivo feliĉe plilongiĝas, la gejunuloj frue geedziĝas, do samtempe kunvivas kvar generacioj: la pranepoj ankoraŭ konas siajn praavojn. La pli aĝa generacio konservas la rilatojn kun la maljunaj parencoj (laŭ aĝa kaj generacia nivelo), do ni devas instrui niajn gefilojn kaj genepojn kiel decas alparoli la parencojn kaj familianojn.

Mi aldonas, ke la ekzemplo pravas, ke ĉi tiu strebo ne estas vana. La junularo en nia lando alparolis ĉiun "onklo" au "onklino", sendepende de aĝo kaj parenca au neparenca rilato, do nia lingvo malriĉiĝas. Mi kutimis atentigi niajn apudulojn pri la ĝusta alparolo, kaj ankaŭ ili demandas, kiu estas mia parenca rilato al ili. Do kvankam mi ne estas juna, oni ne nomas min onklo, nek nacilingve nek esperante, oni uzas la prezentitajn vortojn. Se mi sukcesis haltigi primitiviĝon en mia familio, ni devas provi ĝin ankaŭ en la esperantaj kaj naciaj socioj.

Kiel literaturo la aŭtoro uzis nur PIV-on.

Adreso de la aŭtoro: D-ro Balazs Szemök
Pozsonyi ut 2
H 2737 Ceglédbercel.

"Lexicon silvestre, Prima pars" kun novaj vortradikoj

Karl-Hermann SIMON, Ingwart ULLRICH, Horst WECKWERTH
Patrona Asocio "Lexicon silvestre" r.a. Eberswalde

1. Antaŭparolo

Ekde 1981 ekzistas internacia grupo de forstfakaj esperantistoj, kiuj kunagadas kaj kiuj nomiĝas ekde la jaro 1986 "Internacia Forstista Rondo Esperantlingva" (IFRE). La intenco de la grupanoj apliki kaj evoluigi Esperanton en la forsta fako gvidis al la komuna laboro pri multlingva faka vortaro. La rezulto estis la prezentado de provexemplero de "Lexicon silvestre, Prima pars"/1/ okaze de la centjara jubileokongreso de IUFRO (Internacia Asocio de Forstfakaj Esplorinstitutoj) en Berlin/Eberswalde 1992. Tiun laboron la grupo intertempe daŭrigis per plivastigo de la nombro de prilaborataj lingvoj al 25, enmeto de korektad-proponoj kaj komenco por la elekto, klasifiko, sistemigo, difino kaj nomumo de la dua milo da nocioj. Ankaŭ kelkajn terminojn ni korektis. Ĉi tie ni raportos pri la novaj vortradikoj, kiujn ni proponas.

2. Pri la elekto de norm-terminoj

La terminologia scienco postulas por fakaj terminaroj, ke en unu lingvo ĉiu nocio estu nomata nur per unu termino kaj ĉiu termino reprezentu nur unu nocion /2/. Post aprobo per koncerna komisiono tiu ĉi termino estiĝos "norm-termino".

Tian ellaboradon de la forstfaka terminaro la aŭtoroj de "Lexicon silvestre" povas fari por Esperanto, ĉar IFRE reprezentas la forstistan esperantistaron. Por la aliaj lingvoj la kompetentaj organoj estas la opaj laborgrupoj de IUFRO kaj la koncernaj etnolingvaj fakgrupoj. Por la etnolingvoj ni nur povas kolekti la uzitajn terminojn po nocio.